

29.01.2019

Україна добре інтегрована в «Horizon-2020» і вже визначено потрібні кроки для приєднання до наступної програми «Horizon-Europe» – спільний комітет Україна-ЄС

За 2 роки Україна змогла імплементувати значну частину рекомендацій європейського незалежного аудиту української науково-інноваційної системи, але великий обсяг роботи також попереду. На цьому наголосили представники Європейської Комісії під час засідання Спільного комітету Україна-ЄС з досліджень та інновацій, що відбувся 29 січня 2019 р. в приміщенні МОН ([Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України](#)).

Зокрема, заступник Міністра освіти і науки України М. Стріха представив європейським колегам ті результати, які вже має Україна за кожною з 30 рекомендацій аудиту. Він підкреслив, що найбільш важливими та масштабними наразі є:

- [створення та старт активної роботи Національної ради України з питань розвитку науки і технологій](#)
- [створення Національного фонду досліджень, який вже з 2019 року почне давати гранти під дослідницькі проекти українських науковців](#)
- [нові правила державної атестації наукових установ: оцінювання проводитимуть незалежні експерти на основі єдиних, прозорих критеріїв, з урахуванням специфіки кожного закладу](#)
- [запровадження державної атестації наукових напрямів у вишах: найкращі зможуть отримати базове фінансування на науку](#)

«Я хочу окремо звернути увагу на рекомендацію щодо Нацфонду досліджень. Європейські експерти радили нам направити на його фінансування кошти, отримані за рахунок урізання частини видатків на підтримку університетської та академічної науки. Але ми категорично відмовилися від цього й змогли передбачити в держбюджеті 2019 року саме додаткові кошти, не зменшуючи інше фінансування на науку. Це понад 260 млн гривень. З одного боку, це не надто великі кошти, але з іншого – їх цілком достатньо для першого року роботи, щоб запустити всі процеси та надати перші гранти. Для порівняння Нацфонд досліджень буде правонаступником Державного фонду фундаментальних досліджень, фінансування якого було в 10 разів меншим», – зазначив М. Стріха. Він також представив комітету новообраного голову Нацфонду Л. Яценка.

Заступник міністра освіти і науки України додав, що раніше результати дворічних досягнень по аудиту були широко представлені громадськості та опубліковані в ЗМІ. Переглянути докладну інформацію можна тут: <https://bit.ly/2MIodJm>.

Представники Єврокомісії відзначили, що Україна виконала непросту роботу і змогла імплементувати досить багато з 30 рекомендацій аудиту. Найсуттєвішими вони назвали запуск Нацради розвитку науки і технологій та Нацфонду досліджень, підкресливши, що це значний поштовх до подальшої роботи з реформування сфери, але цієї роботи попереду ще чимало.

Зокрема, йшлося про те, що велика частина невиконаних рекомендацій стосується реформування НАН та галузевих академій, і саме на цьому Україна має зосередитися в найближчі роки. При цьому учасники комітету погодилися, що підхід до цього реформування має бути обережний та виважений, а не за схемою «зруйнувати все старе і будувати нове». Насамперед, мають бути враховані інтереси всіх сторін та збережені провідні наукові школи.

«Реформування НАН – очевидна вимога часу, однак потрібно розуміти, що це самоврядна організація, яка має окремий рядок у бюджеті. Тож без її готовності до змін реальні трансформації неможливі. Членами НАН є безліч блискучих науковців, які добре розуміють, як функціонує наука в Україні та світі. Я переконаний, що НАН має достатній потенціал, аби змінитися. Зі свого боку МОН відкрите та готове надати усю необхідну підтримку, залишаючись виразником інтересів науковців як публічно, так і у високих кабінетах», – пояснив М. Стріха.

Заступник Міністра повідомив, що торік було затверджено Дорожню карту інтеграції України до Європейського дослідницького простору (ERA-UA), де об'єднані кроки, необхідні і для інтеграції, і для реформування української науки. Тому більшість необхідних заходів по Дорожній карті були внесені в план щодо реформування наукової сфери, затверджений Урядом в жовтні минулого року. Зараз вже почалася розробка численних нормативних документів для його виконання.

Сторони також обговорили співпрацю в межах Рамкової програми ЄС «Horizon 2020».

Зокрема, йшлося про результати українських науковців, участь наших представників та експертів у програмних комітетах програми, створення широкої мережі національних контактних пунктів та інших інструментів для підтримки Україною своїх учасників. За підсумками зустрічі були визначені необхідні кроки для приєднання до наступної програми «Horizon -Europe».

Довідково: 20 березня 2015 р. було підписано угоду про асоційований статус України в програмі ЄС «Horizon-2020» («Горизонт-2020»). Наразі до фінансування в межах програми прийнято 114 проектів зі 100 учасниками від України на загальну суму фінансування 20,84 млн грн. 16 проектів безпосередньо координуються українськими організаціями.

У межах інструментів «Horizon-2020» 2016 р. було проведено незалежний європейський аудит науково-інноваційної системи України, ініційований МОН. Експерти надали 7 ключових політичних меседжів і 30 рекомендацій щодо змін, необхідних науковій сфері України.